

Startnotitie Milieueffectrapportage Masterplan Naarderbos

1223-2
2^e

Definitief

Grontmij Advies & Techniek bv Vestiging Utrecht
Houten, 27 november 2001

Verantwoording

Titel : Startnotitie Milieueffectrapportage
Masterplan Naarderbos
Projectnummer : 21.1572.1
Documentnummer : 13/99024428/CD
Datum : 27 november 2001

Auteur(s) : C. F. van Duin
e-mail adres : cor.vanduin@grontmij.nl
Gecontroleerd : R.J. Jonker
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd : L. Veenstra
Paraaf goedgekeurd :

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel van de startnotitie	5
1.3	Inspraak	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Probleem- en doelstelling	9
2.1	Probleemstelling	9
2.1.1	Recreatie algemeen	9
2.1.2	Vraag en aanbod golfsport	9
2.2	Doelstelling	10
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven	11
3.1	Voorgenomen activiteit	11
3.1.1	Algemeen	11
3.2	Alternatieven	12
3.2.1	Nulalternatief	12
3.2.2	Basisalternatief	12
3.2.3	Plusalternatief	12
3.2.4	Varianten basis- en plusalternatief	13
3.2.5	Meest milieuvriendelijk Alternatief (MMA)	13
4	Huidige situatie, autonome ontwikkeling en effecten	14
4.1	Inleiding	14
4.2	Schets studiegebied	14
4.3	Bodem, grond- en oppervlaktewater	17
4.4	Landschap, cultuurhistorie en grondgebruik	18
4.5	Ecologie	20
4.6	Verkeer	21
5	Te beschrijven effecten	22
6	Besluiten en beleidskader	23
6.1	Initiatiefnemer en bevoegd gezag	23
6.2	Besluit waarvoor het MER wordt opgesteld	23
6.3	De procedure in hoofdlijnen	25
6.4	Beleidskader	25
	Literatuurlijst	26

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het initiatief

Het recreatiegebied 'Naarderbos' te Naarden (zie figuur 1.1) voldoet momenteel niet meer aan de wensen van de gemeente Naarden. Het gebied wordt (te) *extensief gebruikt en de beheerskosten komen thans geheel voor rekening van de gemeente*. Door het inbrengen van kostendragende functies in het gebied moet het Naarderbos in de toekomst zelfvoorzienend geëxploiteerd kunnen gaan worden. In dat kader heeft de gemeente Naarden eind 1998 marktpartijen uitgenodigd om op basis van een programma van eisen concrete voorstellen in te dienen voor de revitalisering van het recreatieterrein 'Naarderbos'.

NV Afvalzorg heeft, mede vanuit haar positie als eigenaar van de gesloten stortlocatie Hollandse Brug¹ die grenst aan het recreatieterrein Naarderbos, en gegeven haar toekomstige verantwoordelijkheid voor de nazorg van de stortplaats, een voorstel gedaan voor herontwikkeling van het recreatiegebied Naarderbos (d.d. maart 1999). Op 27 april 2000 heeft de gemeenteraad van Naarden besloten om het college van Burgemeester en Wethouders te machtigen met NV Afvalzorg en Grontmij de revitalisering van het recreatiepark Naarderbos verder uit te werken. Hiertoe is het Masterplan Naarderbos [Afvalzorg/Grontmij, 2001] opgesteld waarin de diverse planonderdelen nader zijn uitgewerkt.

Het Masterplan heeft betrekking op het Naarderbos, inclusief de voormalige stortplaatsen Hollandse Brug en Oude Belt in het gebied. Het Masterplan bestaat globaal uit de volgende onderdelen (zie figuur 1.2): een 18-holes golfbaan (gedeeltelijk openbaar), een golfoefengebied, een trimbaan, een strand met boulevard, een multifunctioneel golfhuis, een dagkampeerterrein, een uitzichtpunt/klimheuvel, een vogelkijkhut en diverse infrastructurele voorzieningen (parkeerplaatsen etc.). Daarnaast worden diverse wandel-, fiets- en ruitervoorzieningen gecreëerd. Ook wordt er een ecologische verbindingzone aangelegd.

De m.e.r.-plicht en het m.e.r.-plichtig besluit

In het vigerende Streekplan Gooi- en Vechtstreek [Provincie Noord-Holland, 1998] wordt met betrekking tot (de herinrichting) van het Naarderbos aangegeven dat aanleg van een eco-golfbaan tot de mogelijkheden behoort. Omdat hiervoor toen geen MER is opgesteld, wordt deze in het kader van dit masterplan alsnog vervaardigd.

¹ Indien wordt gesproken over de stortplaats Hollandse Brug dan is dat inclusief de uitbreiding Biezenveld.

De ontwikkeling van de 18-holes golfbaan leidt tot een m.e.r.-plichtig² besluit omdat de omvang van de golfbaan 18 holes of meer bedraagt en gedeeltelijk is geprojecteerd op een andere dan een volledig agrarische bestemming (Besluit Milieu-effectrapportage 1994, bijlage C, artikel 10.2).

In de vigerende bestemmingsplannen (Bestemmingsplan Landelijk gebied 1974, Bestemmingsplan Landelijk gebied 1974: eerste Herziening 1982, Bestemmingsplan Gooimeer II 1973 en Gooimeer V 1988) is het Naarderbos, dat een groot deel van het plangebied beslaat, bestemd voor "recreatieve doeleinden". In de omschrijving bij de voorschriften is een golfbaan niet specifiek genoemd als mogelijke invulling. Op basis hiervan is bestuurlijk vastgesteld (B&W-besluit d.d. 13 november 2001) dat voor realisatie van de 18-holes golfbaan aanpassing van het Bestemmingsplan noodzakelijk is, en derhalve ook het opstellen van een MER noodzakelijk is.

Om de golfbaan te kunnen realiseren dient een nieuw bestemmingsplan te worden vastgesteld of dienen de bestaande bestemmingsplannen middels een artikel 19 procedure te worden aangepast.

De gemeente heeft inmiddels besloten om de artikel 19 procedure toe te passen. De artikel 19 procedure wordt doorlopen voor het hele gebied (inclusief voorzieningengebouw en golfoefengebied), exclusief buitenplaatsen.

Het doel van de m.e.r.-procedure is het verkrijgen van inzicht in de relevante milieueffecten die het gevolg zijn van het uitvoeren van het Masterplan. De milieueffecten krijgen daarmee een volwaardige rol in de besluitvorming.

1.2 Doel van de startnotitie

De startnotitie geeft inzicht in de aard, omvang en locatie van de voorgenomen activiteit. Daarnaast wordt aangegeven welke alternatieven worden onderzocht en wordt een globale beschrijving gegeven van de te verwachten milieugevolgen. Voorliggende startnotitie is opgesteld in het kader van de m.e.r.-plicht en maakt duidelijk aan de gemeenteraad en inwoners van de gemeente Naarden, belangengroepen, de commissie voor de milieueffectrapportage (Cmer) en de wettelijke adviseurs, wat verwacht kan worden van het MER.

1.3 Inspraak

Op de startnotitie is inspraak mogelijk. De inspraakreacties zullen worden betrokken bij het opstellen van de richtlijnen. Deze richtlijnen vormen als het ware de inhoudsopgave, aan de hand waarvan het milieueffectrapport (MER) zal worden opgesteld.

Inspraakreacties kunnen gedurende de inspraakperiode worden ingediend bij:
Gemeente Naarden
t.a.v. mevr. M. van Burken
Raadhuisstraat 2
1411 EC Naarden

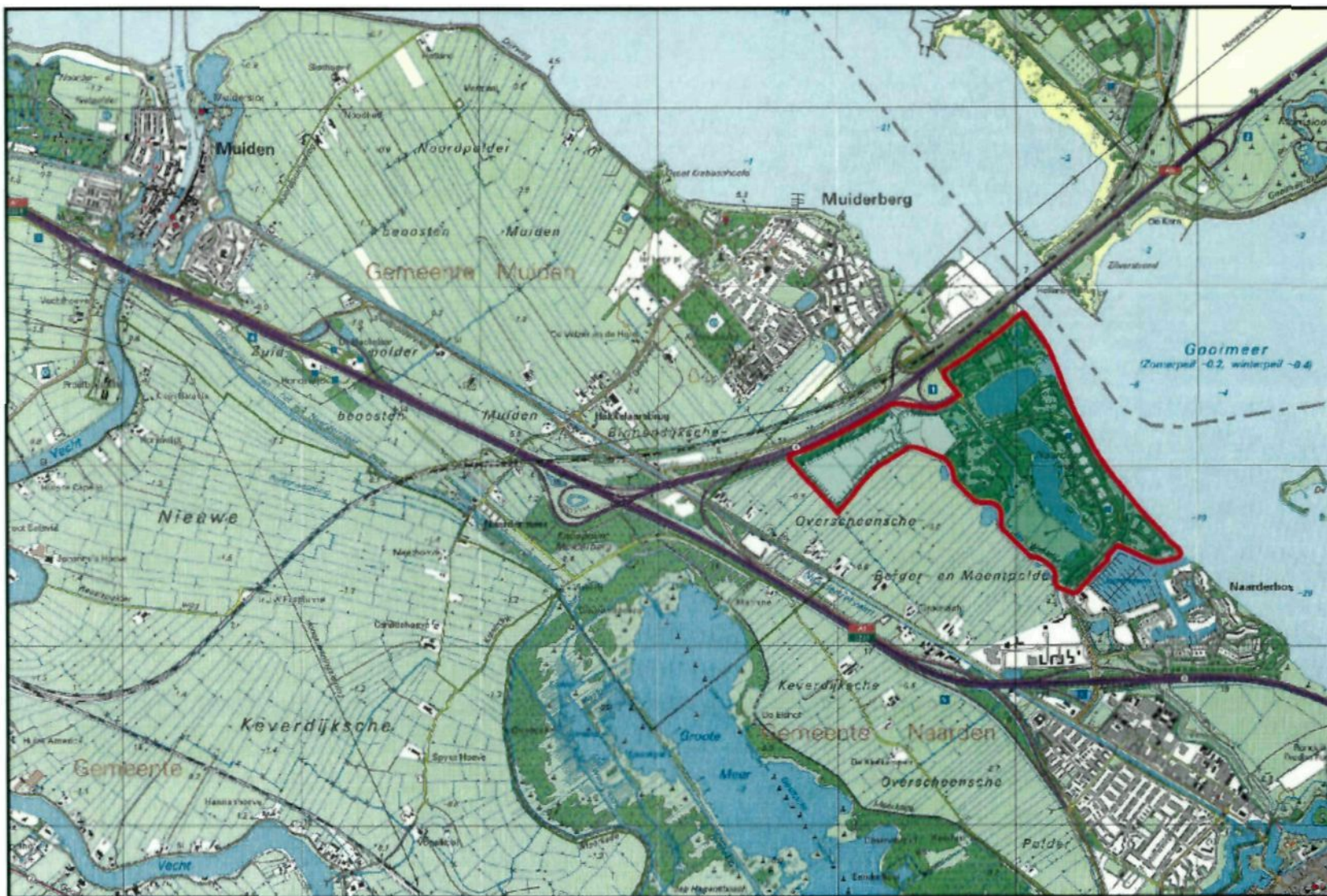
Als het MER gereed is, zal de gemeente Naarden weer de gelegenheid tot inspraak bieden. Deze inspraak zal samenvallen met de mogelijkheid om in te

² m.e.r. = de procedure van milieueffectrapportage
MER = het milieueffectrapport

spreeken op de artikel 19 aanvragen en vindt plaats omstreeks medio juni 2002.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt de probleemanalyse gegeven en wordt de doelstelling geformuleerd. Hier wordt met name ingegaan op de ontwikkeling van de golfsport. In hoofdstuk drie worden de voorgenomen activiteit en de alternatieven beschreven. De huidige situatie en de te beschrijven effecten worden beschreven in de hoofdstukken vier en vijf. Ten slotte wordt in hoofdstuk zes ingegaan op de procedure.

Figuur 1.1: Ligging recreatiegebied Naarderbos

NARDBOS

Figuur 1.2: Masterplan

2 Probleem- en doelstelling

2.1 Probleemstelling

2.1.1 Recreatie algemeen

De vraag naar recreatieterreinen zal de komende jaren sterk toenemen. Dit komt door demografische en economische ontwikkelingen, maar ook omdat de aard van de vraag verandert. Zo is er de laatste jaren bijvoorbeeld sprake van dat de sportbeoefening door oudere generaties sterker stijgt dan onder jongere. Hierdoor stijgt ook de sportbeoefening in de buurt van de woonplaats. Ten aanzien van de aard van de vraag vertaalt met name de verwachte welvaartsgroei en gezinsverdunding zich in een vraag naar ontspanning, natuurbeleving en het buitenleven. Verwacht wordt dat actieve recreatievormen buitenshuis, zoals zwemmen, wandelen, fietsen, golf en watersport steeds populairder worden [VROM, 2001].

2.1.2 Vraag en aanbod golfsport

De laatste jaren heeft de golfsport in Nederland een enorme groei doorgemaakt. Zowel het aantal golfbanen als het aantal golfers zijn sterk toegenomen. Per januari 2001 zijn bij de Nederlandse Golf Federatie (NGF) circa 160.000 golfers geregistreerd [NGF, 2001], hetgeen overeenkomt met circa 1% van de beroepsbevolking. Ten opzichte van de 70.000 golfers ultimo 1992 (0,45 % van de beroepsbevolking) betekent dit een toename van 128%. Van de 160.000 golfers zijn er circa 110.000 aangesloten bij een club. De overige 50.000 golfers betreffen de zogenaamde witte golfers (golfers die buiten de verenigingen om de golfsport beoefent).

Het aantal golfbanen en accommodaties is ook aanzienlijk uitgebreid, per januari 2001 zijn dat er ruim 167. Ten opzichte van de 129 golfbanen en accommodaties in 1992 betekent dat een toename van circa 30%. Om de beschikbare capaciteit inzichtelijk te maken is gerekend met het aantal holes dat beschikbaar is. Uit de Tussenbalans 2001 [NGF, 2001] blijkt dat tussen 1992 en 2001 het aantal holes is toegenomen met 739 (1867 - 1128) holes, dit komt overeen met een toename van 65 %.

De vergelijking van de cijfers van de vraag (het aantal golfers) en het aanbod (het beschikbare aantal holes) leidt tot de conclusie dat het aantal golfers per hole aanzienlijk is toegenomen, namelijk van 58 per eind 1992 tot 78 eind 2000. Deze conclusie komt overeen met wat de golfwereld ervaart in de praktijk: het is veel drukker geworden op vrijwel alle banen. Veel clubs hebben wachtlijsten en het komt steeds vaker voor dat men starttijd moet reserveren om te kunnen spelen. Dit heeft er toe geleid dat het aantal witte golfers sterk is toegenomen.

De achterblijvende capaciteit heeft er toe geleid dat in de regio Noordwest (in deze regio ligt het Naarderbos) een te kort aan baancapaciteit is. Deze conclusie komt overeen met het onderzoek dat is uitgevoerd door de Katholieke Universiteit Nijmegen [Vergoossen et al, 2000]. Uit dit onderzoek blijkt een

tekort van circa 250.000 speelronden (circa 5 18-holes golfbanen) per 1 januari 2000.

De afdeling Banen van de NGF heeft met behulp van een model (voor 2005 en 2010), een prognose opgesteld voor het aantal te verwachten golfers en holes. Hieruit blijkt dat in 2005 in de regio Noordwest het tekort aan baancapaciteit zou kunnen oplopen tot circa 10 18-holes banen.

Marktonderzoek golfbaan Naarderbos

De doorsnee golfer woont binnen een straal van 30 minuten rijden vanaf de golfbaan. Uitgaande van het Naarderbos gaat het dan om ca. 2.5 miljoen mensen. Op grond van geslacht, leeftijdsopbouw, inkomen en opleiding kan geconcludeerd worden, dat binnen de straal van 30 minuten 300.000 tot 500.000 mensen wonen, die aan de persoonskenmerken van een golfer voldoen. Momenteel zijn naar inschatting 33.000 geregistreerde golfers actief binnen dit gebied. Het bovenstaande houdt in dat er nog een zeer grote markt aanwezig is [Vergoossen et al, 2000].

Uitgaande van de algemeen landelijke groeitrend, van 10 tot 15 % per jaar, houdt dit in, dat in 2005 ca. 20.000 golfers binnen de regio erbij komen. Naar verwachting worden in dezelfde periode 5 golfbanen binnen de regio aangelegd of uitgebreid. Uitgaande van het gemiddelde aantal van 1200 tot 1600 golfers per baan, houdt dit dus in, dat het aanbod in de regio slechts stijgt met accommodatie voor maximaal 8000 golfers [NGF, 2001].

Naast bovengenoemde analyses blijken vele reacties op de internetsite Naarderbos (www.naarderbos.nl) betrekking te hebben op golf. Veel mensen vragen of er een vereniging komt en of zij daar lid van kunnen worden. Circa 100 mensen hebben al te kennen gegeven lid te willen worden.

2.2 Doelstelling

Met de uitvoering van het Masterplan wordt gestreefd naar een verhoging van het recreatieve gebruik van het Naarderbos (door aanleg van een openbaar golfoefengebied, een gedeeltelijk openbare 18 holes golfbaan en diverse recreatieve voorzieningen), daarnaast vormt een golfbaan een geschikte eindbestemming voor de stortplaatsen Hollandse Brug en Oude Belt. Nevendoelstelling van het Masterplan is vergroten van de sociale veiligheid in het gebied, vergroting van de natuurwaarde en wegwerken achterstallig onderhoud.

Door het inbrengen van een kostendragende functie (golfbaan) wordt er naar gestreefd om het Naarderbos zelfvoorzienend te exploiteren. Met het aanleggen van een golfbaan wordt voldaan aan de groeiende vraag naar golfsport.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

In dit hoofdstuk worden de voorgenomen activiteit en de daarbij in beschouwing genomen alternatieven nader toegelicht. Hierbij wordt ingegaan op de algemene inrichtingseisen en specifieke uitgangspunten ten aanzien van het ontwerp van het golfterrein. Tevens wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met alternatieven voor de inrichting van het terrein.

3.1 Voorgenomen activiteit

3.1.1 Algemeen

Het voornemen betreft de herinrichting van het Naarderbos tot een volwaardige 18-holes golfbaan met een multifunctioneel golfhuis. (zie figuur 2.1). Daarnaast worden diverse recreatieve voorzieningen aangelegd, zoals: een golfoefengebied, een trimbaan, een strand met boulevard, een dagkampeerterrein, een uitzichtpunt/klimheuvel, een vogelkijkhut en wandel-, fiets- en ruitervoorzieningen. Ook wordt er een ecologische verbindingszone aangelegd. Het hele gebied blijft openbaar toegankelijk, echter wie wil golfen zal een kaartje moeten kopen en tevens (voor de 18-holes golfbaan) in bezit moeten zijn van een Golfvaardigheidsbewijs.

De golfbaan bestaat uit 18-holes, en een driving range met een puttinggreen en een pitchinggreen. Voor het optimaal beoefenen van de golfsport is het van belang dat de holes zodanig worden gesitueerd dat een logisch verloop in het spel mogelijk is. Te grote loopafstanden worden bij voorkeur vermeden en in verband met de veiligheid wordt ook het lopen tussen de opeenvolgende holes tegen de spelrichting in vermeden.

Het multifunctionele golfhuis is gepland op de kop van de baai aan de rand van het Gooimeer. De ontsluiting van het gebied vindt plaats door de bestaande IJsselmeerweg. Via deze weg is het parkeerterrein grenzend aan de baai en de boulevard bereikbaar. De IJsselmeerweg wordt (met uitzondering van bussen en hulpdiensten) afgesloten voor het doorgaande autoverkeer.

Naast de recreatieve functie heeft het Naarderbos ook een belangrijke natuurfunctie. In het Masterplan [Afvalzorg/Grontmij, 2001] zijn diverse maatregelen opgenomen ten behoeve van de natuur. De golfbaan wordt zoveel mogelijk ecologisch ingericht met natuurvriendelijke oevers, kruiden, struiken en open bos. De grote variatie aan vegetatie biedt een leefgebied voor veel soorten dieren.

Door het Naarderbos wordt een ecologische verbindingszone aangelegd. Deze loopt vanaf de zuidoostkant van het Naarderbos via de Westdijk naar het Biezenveld en vandaar naar het noorden langs de Baai. De ecologische verbindingszone maakt deel uit van de ecologische verbindingszone tussen het

Naardermoor en het Gooimeer. De zone wordt zoveel mogelijk ingericht met natuurvriendelijke oevers, struwelen en bosjes.

Het deel van het golfterrein wat niet direct voor het spel gebuikt wordt heet het buitengebied. Dit gebied, maar ook de roughs (ruig begroeid gebied) en fairways (gras baan), vormen belangrijke elementen die de natuur en landschapswaarden van het totale gebied versterken.

Bij het hedendaagse ontwerp van golfbanen zijn de natuur- en landschapswaarde ook een belangrijk onderdeel. Hiervoor wordt ook het Handboek voor natuur op golfbanen [Grontmij, 1996] gehanteerd.

3.2 Alternatieven

Op grond van de Wet Milieubeheer dienen in het MER realistische alternatieven te worden beschreven. Tot de alternatieven behoren in ieder geval het nulalternatief (autonome ontwikkeling) en het meest-milieuvriendelijk alternatief. In het MER worden het nulalternatief, het basisalternatief, het plusalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief (mma) beschreven. In het MER zal ook worden ingegaan op mitigerende en compenserende maatregelen.

3.2.1 Nulalternatief

Het nulalternatief is het alternatief waarbij de voorgenomen activiteit (het aanleggen van een golfterrein) niet wordt uitgevoerd. Er is dan sprake van het afwerken van de stortplaatsen met een leeflaag. Verder worden geen investeringen in het gebied gepleegd. Het nulalternatief (autonome ontwikkeling) dient als referentiekader waaraan de effecten van de voorgenomen activiteit worden gerelateerd. Aangezien de gemeenteraad al heeft besloten tot de revitalisering van het Naarderbos conform het Masterplan (verslag openbare vergadering gemeenteraad d.d. 21 mei 2001), is het nulalternatief geen reëel alternatief.

Ondanks dat het nulalternatief geen reëel alternatief is (immers het besluit om een golf oefengebied en 18-holes openbare golfbaan aan te leggen is al genomen) worden de effecten hiermee vergeleken.

3.2.2 Basisalternatief

In het basisalternatief wordt het Naarderbos heringericht tot een volwaardige 18-holes golfbaan (gedeeltelijk openbaar) met een multifunctioneel golfhuis en een openbaar golf oefengebied. Daarnaast worden diverse recreatieve voorzieningen aangelegd, zoals: een trimbaan, een strand met boulevard, een dagkampeerterrein, een uitzichtpunt/klimheuvel, een vogelkijkhut en wandel-, fiets- en ruitervoorzieningen. Ook wordt er een ecologische verbindingszone aangelegd.

3.2.3 Plusalternatief

In het plusalternatief worden naast de voorzieningen zoals beschreven in het basisalternatief ook drie buitenplaatsen gerealiseerd. De opbrengst van de buitenplaatsen wordt o.a. gebruikt om het Naarderbos fraaier en hoogwaardiger in te richten en achterstallig onderhoud (aan wandel- en fietspaden en groen) sneller weg te werken. Bovendien wordt door buitenplaatsen het gebied levendig en wordt de sociale veiligheid vergroot. Het plusalternatief is het voorkeursalternatief van de initiatiefnemer en de gemeente.

De buitenplaatsen zijn gepland langs de boulevard bij het strand en bieden plaats aan appartementen. De buitenplaatsen krijgen een hoogte van ongeveer 10 meter en komen niet boven het bestaande groen uit. De buitenplaatsen hebben geen eigen tuin, om een rustige en gelijkvormige omgeving te garanderen.

3.2.4 Varianten basis- en plusalternatief

In beide alternatieven worden tijdens het opstellen van het MER varianten uitgewerkt, deze kunnen betrekking hebben op:

- inrichting en beheer van de golfbaan;
- inrichting en beheer van de ecologische verbindingszone;
- waterhuishouding;
- omvang en locatie van de parkeervoorziening.

3.2.5 Meest milieuvriendelijk Alternatief (MMA)

Hierin zullen, op basis van een analyse van varianten op onderdelen en algemene richtlijnen, aanvullende maatregelen worden opgenomen om verwachte negatieve milieueffecten zoveel mogelijk te beperken en positieve effecten te bevorderen. Theoretisch gezien is het ook mogelijk dat op basis van de belangrijkste thema's en van varianten op onderdelen tot één voor het milieu optimaal plan wordt gekomen. Het voorkeursalternatief en het MMA vallen dan samen.

dit is een relatief drukke weg tussen Naarden en Muiderberg. De IJsselmeerweg wordt in de spits veel gebruikt door sluiptverkeer. Het Naarderbos wordt voornamelijk gebruikt door wandelaars, ruiters, hondenbezitters en dient tevens als recreatieve ontmoetingsplek.

Figuur 4.2: Meertje omsloten door beplanting

In de noordwestzijde van het gebied, gedeeltelijk grenzend aan de A6, liggen de stortplaatsen 'Hollandse Brug' en de oude gemeentelijke stortplaats 'Oude Belt'. De stortplaatsen zijn omgeven door hoog opgaande beplanting. De stortplaats 'Hollandse Brug' is in eigendom van NV Afvalzorg, de stortplaats 'Oude Belt' is in eigendom van de gemeente. De stortplaatsen zijn niet meer in gebruik en worden momenteel van een bovenafdicthting voorzien. Bij de stortplaats 'Hollandse Brug' wordt de bovenafdicthting conform het Stortbesluit [Staatsblad 1993, 55] aangelegd (zie figuur 4.3), dit betekent dat er een steun-, isolatie-, drainagelaag en een afdeklaag worden aangebracht. Bij de oude gemeentelijke stortplaats 'Oude Belt' wordt, omdat deze stortplaats niet onder het Stortbesluit valt, alleen aan afdeklaag aangebracht. Hier is recentelijk de beplanting gekapt om een leeflaag aan te brengen.

Figuur 4.3: De stortplaats wordt voorzien van een bovenafdichting

De Overscheense-, Berger- en Meentpolder zijn vrijwel geheel in agrarisch gebruik als weiland (zie figuur 4.4). De van oorsprong agrarische bebouwing in de polder is gesitueerd langs de Naardertrekvaart in het zuidwesten van het gebied. In de zuidoostzijde van het gebied ligt een industriegebied, ten oosten hiervan ligt een luxe woonwijk met jachthaven.

Het gebied wordt doorsneden door de Westdijk (de voormalige Zuiderzeedijk). De Westdijk vormt de grens tussen het besloten noordelijke gedeelte en het open zuidelijke gedeelte (weiland).

Figuur 4.4: De Overscheense-, Berger- en Meentpolder.

4.3 Bodem, grond- en oppervlaktewater

Bodem

Ten zuiden van de oude Zuiderzeedijk is de bodem, tot circa 2 meter beneden maaiveld, opgebouwd uit slappe, samendrukbare veenafzettingen met een toplaag van zavel en een ondergrond van zand. Door dijkdoorbraken in het verleden is dit profiel plaatselijk verstoord. In de omgeving komt onder het veen zware zavel voor, een materiaal dat ten noorden van de Westdijk het hoofdbestanddeel van de ondiepe bodemopbouw vormt.

Bij de geohydrologische schematisatie in de omgeving van de stortplaats Hollandse Brug worden de volgende slecht doorlatende lagen aangetroffen:

- Een afdekkend pakket (ten zuiden van de Westdijk opgebouwd uit slappe, samendrukbare veenafzettingen met een toplaag van zavel en een ondergrond van zand, ten noorden grotendeels opgebouwd uit zware zavel).
- Een eerste watervoerend pakket met een dikte van ten minste 40 à 50 m (bovenin bestaande uit fijne zanden, op groter diepte uit grof, grindhoudend zand).
- Een scheidende laag op een niveau van NAP -50 à 60 m van circa 10 m dik.
- Een overwegend zandig tweede watervoerend pakket van circa 120 m dik.

Bodemkwaliteit

Uit de resultaten van het bodem- en grondwateronderzoek (dat door Grontmij is uitgevoerd) blijkt dat ter plaatse van de kiosk en het golfhuis de streefwaarden, zoals vermeld in de circulaire 'Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering' [VROM, 2000], voor zink, PAK, minerale olie en EOX wordt overschreden. De gehalten zijn echter niet hoger dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde. De gehalten zijn daarmee dermate laag dat geen belemmeringen optreden voor de herinrichting van het gebied.

Grondwater

Grondwaterstanden

Tijdens het bodem- en grondwateronderzoek (dat door Grontmij is uitgevoerd) zijn de grondwaterstanden gemeten. In de onderstaande tabel zijn de gemiddelde grondwaterstanden weergegeven.

Tabel 4.1: Overzicht gemiddelde grondwaterstanden

Locatie	gemiddelde grondwaterstand (in m -mv)
dam	1,05
kiosk	2,40
golfhuis	1,60
golfbaan (18 holes)	0,65
golfoefengebied	0,90

Grondwaterkwaliteit

Uit de resultaten van het bodem- en grondwateronderzoek (dat door Grontmij is uitgevoerd) blijkt dat ter plaatse van het golfhuis de streefwaarden, zoals vermeld in de circulaire 'Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering' [VROM, 2000], voor arseen en zink worden overschreden. De gehalten zijn echter niet hoger dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde. De gehalten zijn daarmee dermate laag dat geen belemmeringen optreden voor de herinrichting van het gebied.

Oppervlaktewater

De Binnendijkse-, Overscheense-, Berger- en Meentpolder maken deel uit van de afwateringseenheid 's Gravelandsevaart. Het waterkwantiteitsbeheer in dit gebied wordt uitgevoerd door het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Ten noordoosten van de Binnendijkse-, Overscheense-, Berger- en Meentpolder ligt een ander afwateringsgebied. Het gewenste peil in dit gebied bedraagt NAP -0,20 m. Het overtollige water uit dit afwateringsgebied wordt onder andere ter hoogte van de stortplaats via een stuw op de direct ten westen van de Hollandse Brug lopende sloot geloosd. Het oppervlaktewater staat niet in verbinding met het Gooimeer, er vindt hierdoor geen uitwisseling plaats.

Oppervlaktewaterkwaliteit

Dit wordt in het MER nader beschreven.

4.4 Landschap, cultuurhistorie en grondgebruik

Cultuurhistorie

In het studiegebied komt de wijze waarop de mens heeft ingespeeld op het natuurlijke basispatroon nog duidelijk tot uitdrukking in de verschijningsvorm van het landschap. Voorbeelden van in het landschap aanwezige en zichtbare cultuurhistorische patronen zijn: dijken, waterlopen en wegen. Belangrijke cultuurhistorische waardevolle elementen zijn:

- De Westdijk (zie figuur 4.5), een onderdeel van de voormalige Zuiderzeedijk.
- De Naardertrekvaart (gegraven voor zanderij: de afgravingen in het Gooi ten behoeve van Amsterdam).
- De Binnendijkse-, Overscheense-, Berger- en Meentpolder met een strokenverkaveling.

Op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW-kaart) staan in het plangebied 2 objecten aangegeven met archeologisch en historisch-geografisch waarden:

- Het weiland grenzend aan de oostzijde van de oude Zuiderzeedijk: archeologisch en historisch-geografisch 'van waarde'.
- De Westdijk: archeologisch en historisch-geografisch van 'hoge waarde'.

De Westdijk vormt de grens van het plangebied, in het ontwerp voor de golfbaan zal rekening worden gehouden met de zichtbaarheid van dit markante element. Het perceel in het Naarderbos, dat op de CHW-kaart staat aangegeven als 'van waarde', zal nader onderzocht worden op archeologische waarden.

Figuur 4.5: De oude Zuiderzeedijk

Landschap

Het studiegebied grenst aan het Gooimeer en de Vechtdelta. Het Gooimeer is een restant van een binnenzee (Zuiderzee) en ligt ingeklemd tussen het oude land en de polder Flevoland. Het Gooimeer heeft als open water, zowel uit visueel oogpunt als ten aanzien van de functie natuur en recreatie, duidelijk een veel grotere schaal dan het aangrenzende land. De Vechtdelta is het meest noordelijke deel van de Vechtstreek. Hier komen de rivierpolders voor, die in het verleden door zowel de rivier de Vecht als door de Zuiderzee zijn beïnvloed. De verschijningsvorm van het rivierpoldergebied van de Vechtdelta wordt bepaald door:

- de oude Zuiderzeedijk;
- het grootschalig open polderland (voornamelijk weiland);
- de bebouwingskernen gelegen op de hogere delen in het landschap, bijvoorbeeld de zandopduiking waarop Muiderberg ligt en de verspreid liggende lintbebouwing (langs de Naardertrekvaart).

Het Gooi is een reliëfrijk en hoog gelegen stuwwalcomplex. In het verleden kenmerkte het zich duidelijk als een brinkdorpenlandschap, de laatste decennia is dit landschap als gevolg van verstedelijking sterk veranderd. Het Gooi wordt nu gekenmerkt door de geslotenheid van aaneengesloten bebouwing en bos. Bepalend voor de visueel-ruimtelijke structuur zijn het polderlandschap en het Gooimeer. Daarnaast wordt het landschap van het studiegebied in hoge mate bepaald door grote infrastructurele werken als de rijkswegen A1 en A6, de Hollandse Brug, de Flevolijn en de stortplaats Hollandse Brug.

Door de hoge ligging vormt de rijksweg A6 de ruimtelijke begrenzing van de locatie aan de noordwestzijde. De A1 ligt lager in het landschap, op een niveau vrijwel gelijk aan het omringende maaiveld. De ruimtelijke begrenzing van de Binnendijkse-, Overscheense-, Berger- en Meentpolder aan de zuidwestzijde wordt gevormd door de langs de rijksweg staande beplanting in combinatie met de bebouwing langs de Naardertrekvaart. De Westdijk vormt

samen met de achterliggende beplanting van het Naarderbos de ruimtelijke begrenzing van de polder aan de noordoostzijde.

Gekoppeld aan deze infrastructuur ligt het recreatiegebied Naarderbos. Dit gebied is begroeid met dichte bosschages en boompartijen. Door de beslotenheid vormt het een duidelijk contrast met het omringende open landschap. Aan de zuidoostzijde van het Naarderbos bevindt zich een jachthaven en een (luxe) woonwijk.

4.5 Ecologie

Het grootste deel van het plangebied bestaat uit relatief jong aangeplant bos en struweel, met daartussen open plekken (ligweiden, weiland en waterpartijen). In het vigerende Streekplan Gooi- en Vechtstreek [Provincie Noord-Holland, 1998] heeft het Naarderbos de status 'recreatiegebied'. De Dienst Landelijk Gebied van de Provincie Noord-Holland (directie Noord-Holland/Flevoland) is momenteel bezig met de uitwerking van de ecologische verbindingszone tussen het Naardermeer en het Gooimeer [Els & Linde, 2000]. Een gedeelte van deze ecologische verbindingszone loopt door het plangebied en is opgenomen in het Masterplan Naarderbos.

Op enkele kilometers afstand van het Naarderbos ligt de, in het kader van de Vogelrichtlijn aangewezen, speciale beschermingszone Gooimeer. Een tweede speciale beschermingszone in de nabijheid van het Naarderbos is het Naardermeer. In het MER zal nader worden ingegaan op deze gebieden en de eventuele relaties met het Naarderbos. In de onderstaande alinea's zijn de beschermde soorten en de Rode Lijst soorten (zeldzame soorten en soorten die sterk in aantal zijn achteruitgegaan) aangegeven. In het voorjaar van 2002 zal een aanvullende inventarisatie flora en fauna worden uitgevoerd.

Flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit relatief jong bos, struweel en gras- en kruidenvegetaties. De oeverzones zijn floristisch gezien het meest interessant. Bij de floristische inventarisatie door de Provincie Noord-Holland [Provincie Noord-Holland, 1997] is het hele plangebied onderzocht. De aangetroffen soorten Zwanebloem en de Rietorchis zijn beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet. De Zwanebloem komt voor in de sloten in en langs het weidegebied. De Rietorchis is een soort van vochtig tot moerassig grasland. Ze komt in het plangebied voor in de oever van een van de waterpartijen.

Daarnaast zijn de volgende Rode Lijst soorten aangetroffen: Rietorchis, Zwanebloem, IJzerhard, Mottenkruid, Cypreswolfsmelk, Fraai duizendguldenkruid en Echt duizendguldenkruid aangetroffen.

Avifauna

Uit de inventarisatiegegevens van de Provincie blijkt dat een aantal soorten is aangetroffen die zijn opgenomen op de Rode Lijst voor vogels, dit betreffen: Dodaars, Patrijs, Kluut, Grutto, Tureluur en Rietzanger.

Amfibieën

Tijdens een veldinventarisatie [RAVON, 2001] zijn de volgende amfibieën vastgesteld: Gewone Pad, Bruine Kikker, Groene Kikker en Meerkikker. Alle soorten amfibieën zijn beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Insecten en vissen

Tijdens de veldinventarisatie van RAVON zijn ook diverse libellensoorten en vissen aangetroffen. De aangetroffen libellensoort 'Vroege glazenmaker' komt voor op de Rode Lijst van libellen. De Vroege glazenmaker wordt aangetroffen in de wielen langs de dijk.

Zoogdieren

In de rapportage Verbindingszone BOBM-polder [Els & Linde, 2000] wordt melding gemaakt van het voorkomen van de Meervleermuis in het gebied. De Meervleermuis is een soort die als slaap- en voortplantingsverblijf gebruik maakt van holle bomen en als jachtgebied voorkeur heeft voor oevers en waterpartijen. Deze soort is zowel in het kader van de Habitatrichtlijn (prioritaire soort) als Natuurbeschermingswet beschermd.

4.6 Verkeer

Door het Naarderbos loopt de IJsselmeerweg, dit is een relatief drukke weg tussen Naarden en Muiderberg. De IJsselmeerweg wordt met name in de spits veel gebruikt door sluipverkeer, dit blijkt onder andere uit het in 1999 uitgevoerde verkeersonderzoek voor de gemeente Naarden. De bezoekers van het Naarderbos vormen slechts een klein gedeelte van de verkeersintensiteiten op de IJsselmeerweg, het grootste deel betreft doorgaand verkeer en verkeer met de bestemming Muiderberg/Naarden.

5 Te beschrijven effecten

In het MER zal nader worden ingegaan op de effecten die optreden bij realisering van het Masterplan Naarderbos. Effecten worden bepaald ten opzichte van de autonome ontwikkeling, dat wil zeggen de voortzetting van de huidige functie van het gebied. Bij de effectbepaling wordt onderscheid gemaakt tussen effecten die optreden in de aanlegfase en effecten die optreden in de gebruiksfase.

Hier wordt beknopt aangegeven welke aspecten en effecten in het MER aan de orde komen:

- *Bodem en water*

Hierbij wordt met name ingegaan op de bodemtechnische maatregelen die worden getroffen: aanpassing bodemopbouw, grondverzet, drainage, beregning. Daarnaast wordt ingegaan op eventuele verontreinigingsituaties, de waterkwaliteit en de waterhuishouding.

- *Landschap, cultuurhistorie en archeologie*

Hier worden ingegaan op de effecten van de golfbaan op de structuur van het landschap. Daarnaast wordt aandacht besteed aan cultuurhistorische en eventuele archeologische waarden.

- *Ecologie*

De effecten van de golfbaan op flora, fauna en aandachtsoorten worden beschreven. Daarnaast wordt ingegaan op hoe ecologische waarden kunnen worden versterkt door nieuw aan te brengen waterelementen en beplanting.

- *Verkeer en recreatie*

De effecten van de knip in de IJsselmeerweg en de toename van het bezoekersverkeer worden hier beschreven.

- *Geluid*

Hier worden de effecten van een eventuele verkeerstoename en andere activiteiten in het gebied beschreven.

- *Overige milieueffecten*

Hieronder vallen onder andere afval, gebruik meststoffen en bestrijdingsmiddelen en energieverbruik. Daarnaast wordt ook ingegaan op de luchtkwaliteit in verband met de nabijheid van twee autosnelwegen.

6 Besluiten en beleidskader

6.1 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

De wettelijke regelgeving over de milieueffectrapportage is opgenomen in de Wet Milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage. Beide zijn in 1999 aangepast.

De regelgeving onderscheidt twee rollen:

- de initiatiefnemer
- het bevoegd gezag

Deze rollen kunnen door een overheidsinstantie worden vervuld. Initiatiefnemer is degene die een activiteit gaat ondernemen. Bevoegd gezag is het overheidsorgaan dat een besluit moet nemen over de m.e.r.-plichtige activiteit van de initiatiefnemer.

Initiatiefnemer van de m.e.r.-procedure

NV Afvalzorg en Grontmij treden op als initiatiefnemer bij het voornemen om het recreatiepark Naarderbos te revitaliseren.

Bevoegd gezag

De gemeenteraad treedt op als bevoegd gezag, die de artikel 19 aanvraag moet goedkeuren en de richtlijnen van het MER vaststelt.

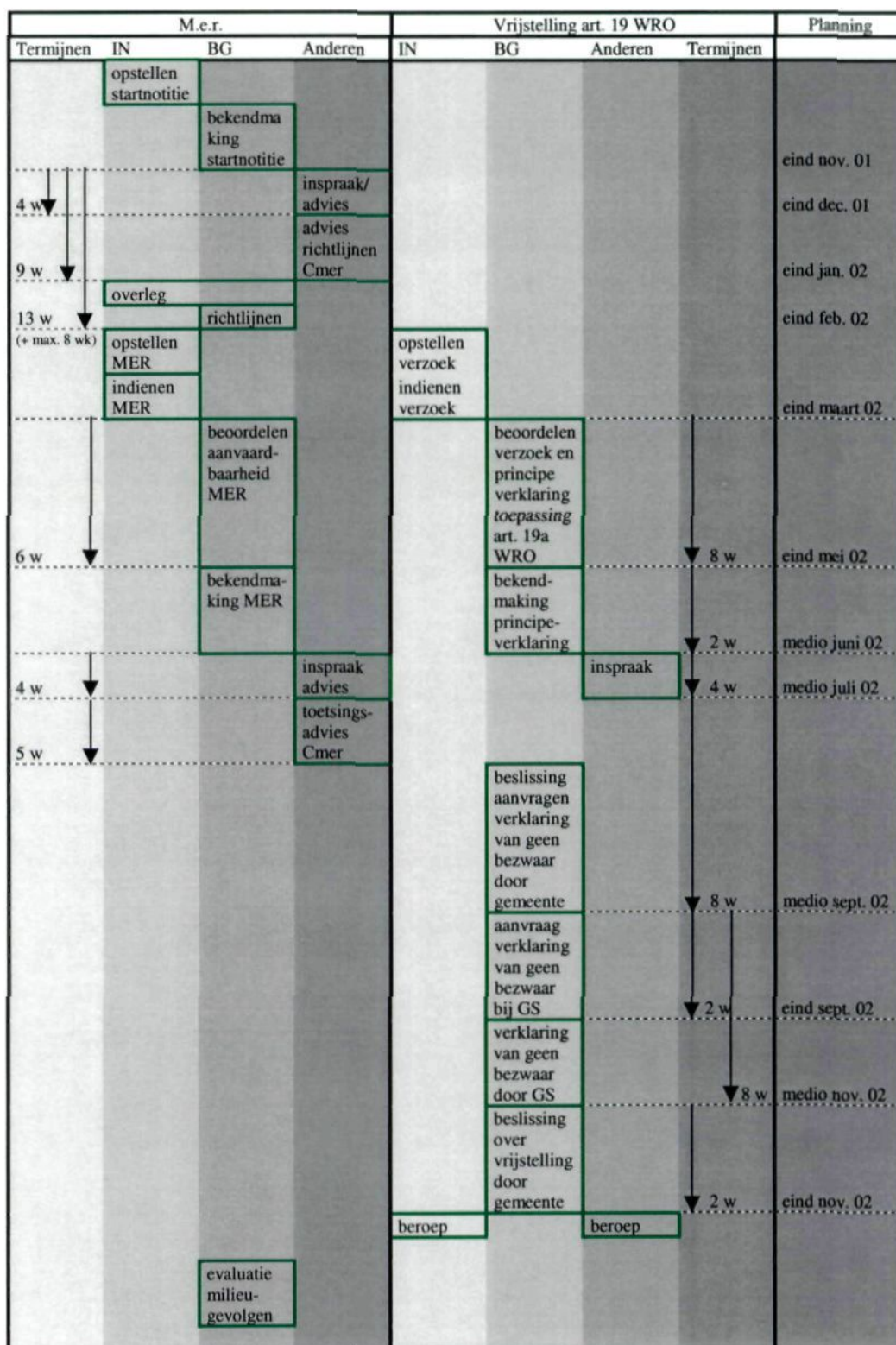
6.2 Besluit waarvoor het MER wordt opgesteld

Het Besluit m.e.r. 1994 (gewijzigd in 1999) schrijft voor dat voor de planvorming voor een 18-holes (of meer) golfbaan, die gedeeltelijk is geprojecteerd op een andere dan een volledig agrarische bestemming, een milieueffectrapportage verplicht is bij de voorbereiding van het vaststellen van het eerste ruimtelijk plan waarin de golfbaan wordt genoemd (Besluit Milieu-effectrapportage 1994, bijlage C, artikel 10.2). Aangezien de golfbaan 18-holes wordt, is een m.e.r.-rapportage verplicht.

Om de golfbaan te kunnen realiseren dienen de vigerende bestemmingsplannen middels een artikel 19 procedure te worden aangepast. Dit zal conform de m.e.r.-plicht gepaard dienen te gaan met een milieueffectrapportage. Het m.e.r.-plichtig besluit betreft de vaststelling van een artikel 19 procedure.

In figuur 6.1 zijn de procedures voor het MER en de artikel 19 procedure naast elkaar gezet.

Figuur 6.1 **Standaardprocedure voor de vaststelling van een art 19 procedure en de m.e.r.-procedure**

6.3 De procedure in hoofdlijnen

De procedure begint met het opstellen van de startnotitie door de initiatiefnemer. Nadat de startnotitie is afgerond wordt deze ingediend bij het bevoegd gezag (gemeenteraad Naarden). Vervolgens maakt de gemeente de m.e.r.-plichtige activiteit openbaar door publicatie, het publiek heeft de mogelijkheid om binnen vier weken schriftelijk te reageren.

Daarnaast wordt de startnotitie door de gemeente naar de Commissie-m.e.r. en de ander wettelijke adviseurs (inspecties RO, Milieu, LNV) voor advies gestuurd. Binnen 9 weken na het bekend maken van de m.e.r.-plichtige activiteit worden door de Commissie-m.e.r. de adviesrichtlijnen bekend gemaakt. De gemeenteraad zal na maximaal 21 weken, op basis van de inspraakreacties, de definitieve richtlijnen uitbrengen.

Aan de hand van de definitieve richtlijnen wordt het MER opgesteld. Het MER wordt gevoegd bij de artikel 19 aanvragen en vormt hiermee een belangrijk document voor de beoordeling. De gemeenteraad zal ten slotte het milieueffectrapport beoordelen op aanvaardbaarheid.

Hierbij dient antwoord te worden gegeven op de volgende vragen:

- voldoet het rapport aan de wettelijke eisen;
- voldoet het rapport aan de vastgestelde richtlijnen;
- bevat het rapport geen onjuistheden.

Na beoordeling en aanvaarding van het milieueffectrapport door de gemeenteraad, kan de inspraakprocedure worden ingegaan. De mogelijkheid tot inspraak wordt bekend gemaakt, volgens de daartoe in de wet opgenomen voorschriften. In dat kader wordt een openbare hoorzitting georganiseerd, waar insprekers hun opmerkingen mondeling kunnen toelichten. Tevens wordt door de gemeenteraad een exemplaar van het rapport naar de Commissie-m.e.r. en de overige wettelijke adviseurs gestuurd.

Het milieueffectrapport wordt binnen 5 weken na binnenkomst door de Commissie-m.e.r. getoetst op de wettelijke eisen, juistheid en volledigheid. Bij de beoordeling worden de binnengekomen inspraakreacties betrokken. Als uitgangspunt voor de toetsing geldt dat het milieueffectrapport voldoende gegevens moet bevatten om tot besluitvorming, met betrekking tot de artikel 19 procedures, over te kunnen gaan. Het eindoordeel van de Commissie-m.e.r. wordt, nadat dit is besproken met de gemeente, neergelegd in een toetsingsadvies.

6.4 Beleidskader

In het MER zal voor de gemeente, de provincie en het rijk het beleidskader worden geschreven. Dit beleidskader vormt de basis voor de beschrijving van de autonome ontwikkeling.

Literatuurlijst

- [Afvalzorg/Grontmij, 2001]
Planbeschrijving Masterplan, revitalisering Naarderbos, NV Afvalzorg en Grontmij, april 2001
- [Els & Linde, 2000]
Verbindingszone BOBM-polder, Els & Linge, september 2000
- [Grontmij, 1996]
Handboek voor natuur op golfbanen, Grontmij, 1996
- [NGF, 2001]
Tussenbalans 2001, Ontwikkeling van Golf in Nederland tussen 1993 en 2001 en een vooruitblik naar 2005 en 2010, Nederlandse Golf Federatie, juli 2001
- [Provincie Noord-Holland, 1998]
Streekplan Gooi- en Vechtstreek, Provincie Noord-Holland, 1998
- [Provincie Noord-Holland, 1997]
Flora-Inventarisatie Provincie Noord-Holland, Provincie Noord-Holland, 1997
- [Provincie Noord-Holland, 1993]
Deelnota Ecologische structuren en natuur- en landschapsbouw, Provincie Noord-Holland, 1993
- [RAVON, 2001]
Amfibieën in het Naarderbos, Stichting RAVON (Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland), 2001
- [Staatsblad 1993, 55]
Stortbesluit bodembescherming, Staatsblad 1993, 55
- [Vergoossen et al, 2000]
Ontwikkeling van het aantal golfers tot 2005, Th. W.M Vergoossen en B.M.R. van der Velde, Katholieke Universiteit Nijmegen, 2000
- [VROM, 2001].
Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening: Ruimte maken, Ruimte delen (ontwerp PKB), Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 2001
- [VROM, 2000]
Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 24 februari 2000